

ЗЕМУНСКИ ГЛАСНИК.

Земунски Гласник излази Недељом у јутру. Цена му је годишња 5 флоринти у банкнотама заједно с поштарином или достављањем у кућу. За предбројнике у Србији стане лист овај дукат цесарски с поштарином. За Босну, Херцеговину и Стару Србију 60 гроша турских, ван турске поштарине, коју предбројници сами имају плаћати.

Број 33.

Предмату на Земунски Гласник прима из Аустрије Сопронова печатња у Земуну, из Београда и унутрашње Србије г. Велимир Валожик у Београду. Предбројници из Босне, Херцеговине и Старе Србије предброје се у плаћеним писмима код управе вилајетске печатње у Сарајеву. Бесноваца никакве се не уважавају наручбине.

У Београду је започето јавно испитивање убица кнеза Михајила. Данас извештавамо читаоце укратко, а идућим бројем, почећемо доносити тај испит у целој опширности, како га у самој суду стенограф бележи.

У своју одбрану.

(Свршетак.)

Варошки претставници су чланови магистрата, то јест местне егзекутивне власти, којој је поверена управа вароши и извршење земаљских закона. Постављени вољом народа они ту претстављају грађански елемент, из кога су изишли и у који ће се вратити, кад се сврши време, на које су изабрани. Варошки претставници јесу установа, с којом је учињена концесија садашњим тежњама за општинску самоуправу.

Од органа власти зактева се у првом реду, да разумевају свој задатак и свој положај. Страст и ограниченост странака не треба да је од улива на њих. Они никако не смеју заузети партијско станиште, него треба да су над партијама. То све важи и за варошке претставнике, који су, као што мало пре видисмо, егзекутивни органи. Њима као и осталим званичницима треба да је закон једино мерило у њиховим поступцима.

Варошким претставницима као члановима вар. егзекутивног органа, наравно је од потребе, да разумевају законе, њихов дух, као и цели, које се њима постићи хоће. Сасвим је дакле незаконити поступак, кад се зактева, да се над једним јавним листом упражњава цензура пре штампе. То закон забрањује, прогласећи пресу за независну

установу у држави, која као и сваки други потпуно ужива заштиту закона. Она је овлашћени чинитељ у јавном животу, дакле и у општинском, јер је припознато, да је преса снажна полуга у подизању умног и моралног образовања, као што је сретство споразумљења, побуђења и допуњења. Преса сеје и чини да успевају и сазревају корисне мисли, плодне и у напређујуће установе по људе и општину. Њојзи припадају поглавито подупирање у општини свега оног, што је по материјално и морално стање становника од користи, као што јој је у дужности да се бори против онога, што би било томе противно. Она ће подићи свој глас, кад опази да је што штетно у јавноме раду.

Општина је што и држава, само у маломе. И једна и друга има једнаку цел, сродни су им интереси. Имају права, имају дужности, имају добра, за којима морају тежити, а да се то све постигне, мора се радити, мора се борити. После породице долази општина, и то је поље, на које је сваки позван да ради. Тај је положај човеку сама природа ствари одредила, а честит грађанин неће се одрећи рада на том пољу, по неће се тога ни латити кад осећа, да није за то. Где се изискује сталнога карактера и разумевања духа времена, ту не вреди славољубље, или не имати сопственога свог посла, или налазити се у таквом сретном положају, који му допушта, да не мари за материјалну награду. Лична се ту вредност зактева, а заслуга очина или дедина, којима се тај положај захвалити има, приватна је ствар.

Општински заступници врше леп позив. Њима је становништво целе вароши поверило своје благостање, њима је оно наложило, да се брину за морални и материјални напредак свију. Но то је право оно себи за-

држало, да им контролише рад. Зато и јесу седнице јавне, да сваки може дознати, шта се и како се ради. Поглавито то припадају новинарима, и сматрамо то за прву нашу дужност, ма то било мрачњацима по вољи или не. Код свесних људи, знамо, да смо тиме стекли заслугу.

Немарност за општи интерес, индиферентизам у јавним стварима, то је она права болест, која је завладала у наше време. Особито се то опажа код нас у Земуну. Устајати против тога, будити и неговати вољу на заједнички рад и тиме унапредити благостање вароши, судимо, да је заслужан посао. Распрострањити плодне идеје код свију сталеза и трудити се, да круг све већи постаје, да све више напредују у врлинама они, којима је срећа наших суграђана на срцу, и којима умна и морална образованост као велевредна добра важе, главни је задатак „Зем. Гласника.“

То је поље на коме наш лист хоће да је користан. Који се ту е нама састане, добро нам је дошао, наш је он брат. За личне симпатије или антипатије нећемо да знамо, али борићемо се против свега, што нам се види да је штетно по нашу општину, што иде против начела, која заступамо. Зато не дамо се ни застрашити интригама и денунцијацијом мрачњака.

Ово нека буде наш одговор на тужбу г. Паића против нашег листа у седници варошког заступништва. Што се њега тиче то смо с места добили сатисфакцију тиме, што је заступништво његову тужбу метнуло ad acta. С њиме смо дакле засад наш рачун свршили. А што смо рекли о господину првоме варошком претставнику, то остајемо при томе.

Н. К. С.

Земун. У Уторак после подне беше састанак чланова варошког заступништва, који су православне вероисповеди, те сачињавају по новом тумачењу закона црквену православну општину. Седница је ова била једна од најважнијих, јер је ваљало једном прекинути са половним мерама за подизање запуштених српских школа и потражити радикална еретства, како би у делу одговарале смислу и позиву главних школа. Ту је општина, у колико то у њену компетенцију спада, наредила, да ће се школе из основа поправити моћи.

Мало ниже наћи ће читаоци опширно извешће о тој седници, у коју дођоше чланови у потпуном броју. То је први пут ове године, јер досад ретко их је било више нег шест-седам на састанку.

У прошлу Недељу разредиле чланови школске комисије са господом учитељима ученике недељне школе на три разреда по способностима ђака, а од данас одпочиње редовно поучавање у недељне и прасничне дане.

(Седница привезе општине држана Н. о. м. после подне у школској дворани.) Присутни су били 17 чланова, г. прота А. Живановић, г. Д. Орељ и г. др. М. Радојчић.

Г. Орељ отворивши седницу рече да је сл. магистрат увидевши занемареност српских школа дописом својим позвао школску комисију и сл. опшество да пронађу начин по којем би се српске школе поправити могле. Г. др. Миланковић прочита магистратски допис, у коме се излаже занемареност српских школа и недовољно предавање, и позива се школска комисија и сл. опшество да пронађу начин, како би се српске школе на основа поправе и да се добро мотивирају ваљачак магистрату преда. Сл. магистрат додаје још питање не би ли добро било, да се број учитеља редуцира, да се прибаве учитељи, који су препарандију у Сомбору свршили, и да се овима плата повисе. Овакви учитељи добрим предавањем прибавили би много више деце у школе, по што их сад школу посећује, јер садашњи број ђака недовољно ни мало жртама, које се на школе дају, ни броју деце која су способна за школу. Г. Орељ разлаже, да је крајње време да се школе обилно поправе, и у ту цел мисли да би добро било да се један разред укине, почем мало ђака има; овом учтедом могао би се лакше повисити плата учитељима, а на повишену плату конкутираће не само кандидати, који ће ове године из сомборске препарандије изићи, но и они који већ више година добро учитељину; добри учитељи отвориће вољу родитељима да децу у српске школе шаљу, и тако ће ђака много више бити, јер код овако малог броја ђака и слаба успеха у учењу готово је штета што се и околико на школе троши. Има општина, које су повишењем плате добиле учитеље из сомборске препарандије, па им сад школе лепо напредују.

Кад је г. др. Миланковић свршио читање магистратског дописа позове г. парох Савић општину, да своју пажњу обрати и на певачку школу, коју црквена општина школским новцем издржава а незна у каквом се стању та школа налази. Он

мисли да сада стање њено не одговори цели, коју је општина у виду имала, кад је ту школу установила.

Поводом тог позива г. пароха Савића препоручује г. др. Миланковић општини, да се придржи неог реда у саветовању, и да ваља најпре један предмет свршити, па онда на други прећи. Неки општинар ће приметити и на то, да је и певачка школа важна, па да треба и о њој већати. Речницарајући рече г. др. Миланковић да он не побија важност певачке школе, но мисли да треба свршити отпочето већање о главним школама, па затим, ако је потребно, прећи и на певачку школу, јер овако несвршивши једну ствар, прећи на другу, губи се време и несврши се све, што има да се сврши.

Пошто је г. Орељ споменуо саветовање школске комисије о школама, која је увиђала да је од потребе, учитељима повисити плату, настави г. др. Миланковић тај предмет изјавивши мишљење школске комисије од прилике овако: да од оваких школа, какве су сад српске школе неможе бити успеха, а да би се овај постигао, нужни су стручно изражени учитељи. Јер добар учитељ главни је чиниоца да школе постану добре. Но добре учитеље, који су препарандију у Сомбору са добрим успехом свршили, немогу се за оваку малену плату добити, као што је садашња. Зато школска комисија мисли, да се плата повиси на 500 форинти и стан или новчану награду за стан. Даље школска комисија мисли, да нема разлога за укидање једног учитељског звања, но држи да је нужно, да српске школе и даље као главне постоје.

Кад је г. др. Миланковић разлагање школске комисије свршио, поче се дебатовати о томе, из којих извора да се свима учитељима плата повиси. Један општинар ће рећи, да је црквеној општини у дужности, да плату повиси само двојици учитељима, који су плаћени из школског фонда, а за повишење плате другим учитељима побринуће се варошко заступништво. Неки пак чланови мисле, да не треба плату одмах на 500 фор. повисити, јер се боје, да ће и с таквом платом учитељи слаби бити, а г. Јован П. Јовановић рече, да ће и то недовољна плата бити, па жели, да се 600 фор. определи. Г. Коста А. Петровић није противан повишењу плате, али мисли, да ће српске школе због паритета, који ће се за коју годину у немачким школама извести, од своје важности губити. Одговарајући на то доказује г. др. Радојчић, да су српске школе тесно спочаче са црквом, па ће и поред паритета у немачким школама имати важност, само их ваља свим оствима унапређивати, да постану праве главне школе, на којих ће ђаци непосредно предавати у прву редку и гимназију.

Резултат дебатавања беше, да се предлог школске комисије једногласно усвојио, то јест да се број учитеља не редуцира; да ће црквена општина двојици учитељима повисити плату, сваком на 500 фор. за стан, и да се ова два учитељска места поуче добрим препарандима сомборским. За друге учитеље пак општина тврдо се нада, да ће варошко заступништво повишење плате и њима одобрити и да хоће препаранде из сомборске препарандије задобити.

За тим се већало о томе, да се најстаријем учитељу, који би уједно друге школе надгледао, определи већа плата. Но тај се предлог одбије, па се реши, да овај учитељ, који за првих пет година најбољи успех покаже, добије годишњег додатка од 50 фор., исто тако и за других пет година. На тај начин имао би добар учитељ после десет године 600 форинти плате. Речено је још и то, ако би варошко заступништво пристало по жељи црквене општине на то, да се и учитељима из општинске касе плаћеним повиси плата, да тутори имају двама из школског фонда плаћеним учитељима одказати и на њихова места у смислу општинска закључка расписати конкурсе.

Г. Савић парох, настави свој говор о певачкој школи, што даде повода дужем дебатавању, која се сврши закључењем, да се општини поднесу условија, која су са певачким учитељем учињена, и извештај о стању певачке школе, па ће се на то, по потреби, моћи што радити за певачку школу. За тај посао буду изабрани: г. Н. Савић и г. Ђ. Илић, који ће одсад и надиратељи певачке школе бити, и који ће поднети предлог ради унапређења певачке школе. На то рече г. А. Д. Јовановић, да је општина и досада својим избором имала таква лица која су ту дужност одправљала.

Г. Јован Д. Јовановић проговори, како има сиромашњих ђака, које немогу књига и обуће набавити, и позива општину, да припомогне тој деци. Г. Ст. Марковић вели, да су сиромашна деца свагда досад добијала књиге, из ђачког фонда. Г. др. Миланковић јавља, да је школска комисија израдила предлог, како да се тој сиромашној деци одео и обућа набави, и да ће ако то општина жели, тај предлог у идућој седници поднети.

Г. Ст. Марковић, куратор школског фонда, у име своје и свога друга г. Игњата П. Јовановића захваљује на почасту кураторства, почем они већ 4½ год. дужност куратора врше, па зато позива, да општина друге кураторе избере. Општина приступи к избору нових куратора, и на предлог г. Ст. Марковића узме се у кандидацију г. Ј. Петровић и г. Д. Младен, а тајним гласањем буде изабран г. Д. Младен са осам гласова. Ј. Петровић добије седам, а Вукомановић два гласа. За другог куратора буде једногласно извикан г. Коста Стојковић.

Кад је гласањем избор пао на г. Д. Младена, закључе да га позову и питају, да ли ће се примити тога посла. Дошавши г. Младен рече да хоће, но тим условом, да буду новци и документи код њега, а не у магистрату, јер он није рад да иде од Петра до Павла ради фондеких послова. Ако му недају на то поверење, нека се питавају на његова добра. Зашто да будемо горни од Грка, рече, којих има само пет-шест, а у њих је све, што се фонда њиховог тиче.

— Из Београда пише нам дописник наш: Ономаду Уторак приспео је на српску земљу будући владалац Србије, петнаестогодишњи кнез Милан Обреновић IV. Дошао је у земљу предака својих, да заузме српски престо, који је упузљен грозним злочинством. Гледајући млађаног кнеза, последњи овај огранак славних Обреновића, озбиљне мисли обузимају душу човека, и нехотимице налази неку аналогију у садашњим околностима са временом цара Уроша, дуцановог сина. Јер на жалост грозном смрти љубљенога кнеза Михајила виделисмо, да Бранковићи још нису изумрли; дај боже да повесничар неће имати узрока да спомене у историји и другог Вукашина. — После смрти кнеза Михајила покренуло се питање, како ће се са имањем кнежевим расположити. Ту је било свакојаких нагађања и мњења, и говорило се, да ће се морати ствар народној скупштини поднети на решење. Сад је та ствар уређена тако, да млади кнез наследи све непокретности кнежеве у Србији, покућанство и адићаре, који се процењују на 14 милиона гроша вредности, а ева го-

товина, што је остала после кнеза у износу од 160 хиљада дуката од прилике, припада држави. Ово зато, што се покојни кнез више пута пред министрима изразио, да је своју готовину определио за војене цели. Остало имање, налазеће се ван Србије, спахилуци у Влашкој и Мађарској, са великим годишњим дохотком од 70 хиљада дуката, наследили су сестра кнежева госпођа Петрија Баићева са њезиним синовима, и сестрићи кнежеви барони Николићи. Као што чујем, није при томе делењу забрављено ни на младога Велимира Т., који се по закону природе у најближем одношају налази према том питању. И њему је осигурано материјално обезбеђење. — После смрти кнежеве нађено је у његовом конаку интересантних бележака његових. Тако нам једна белешка каже, да је неки великаш у Стамболу само 50.000 жутих дуката примио од кнеза, због чега је после доказивао порти, да је праведно захтјевање српско, и припомогао је, да Срби добију своје градове. Кад то тако иде код Турака, зар се не може мислити, да крв, која би се пролила за Босну, да и ту крв не би могли заменити дукати? — Јављам вам и резултат избора народних заступника у Београду за велику народну скупштину. Избрани су: Карабиберовић, Арсен Лукић, Јован Крسمановић, Живко Ђорђевић, Лазар Трифковић, Недић адвокат, Таса Терзибашић, Тома Андрејевић. Све заступници, који ујемчавају избор младога Милана Обреновића. А такви су избори и по целој Србији, у колико се до сад зна. Биача је у Београду било 504. Избор је био цедуљама.

— Из Београда имамо ово у прегледу саопштити: У Уторак у пет часова присео је са пештањском брзопловом кнез Милан Обреновић. Дочек кнежев беше свечан. Кад се јутром око четири и по часа брзоплов Београду приближио, загрмеше градеки топови. Много народа испунило се на обали, где је била једна кумпанија регулаша са бандом и народни коњаници. Пошто је лађа стала, уђе у лађу војени министар г. Блазнавац са два виша официра, и ту поздрави кнеза, пољубивши га у образ па у руку. На мосту од пристаништа дочекаше га неколико чланова савета и други виши чиновници. Кнез је изишао из лађе гологлав са шеширом у руци, праћен од гг. Блазнавца и Јована Ристића. Како је ступио ногом на обалу заори се громовито „живио.“ У конаку

чекао га је г. митрополит и чланови привремене владе, министри, и други званичници. Са кнезом дође осим касационог судца г. Моје Гавриловића и капетана г. Тихомира Николића, који су били пошли по њега, и кнежев васпитатељ париски професор, под чијом ће управом млади кнез наставити науке. Кнез Милан леп је младић, и здрав и кренак изгледа. На левим његовим очима се види, да је огранак Обреновића. У очима се у њега фамилијарна наличност изражава.

Опомад у Петак био је јаван испит кнежевих убалаца. На ту целъ начинише у дворишту београдске велике полиције сеницу од грана и седишта за господу консуле, министре и друге слушаоце. Петстотина улазница раздавало се тога ради. И новинари имадоше ту своје определено место. Три су стенографа писали за „Видовдан.“ Но било је ту и страних журналиста, од старе „Пресе“ г. др. Тувора и извештач бечког „кореспонденц-бироа.“ Зликовци учинише хрђав утисак на гледаоце. Свима се види на лицу тип злочинства и неваљалства. Паја Радовановић највише је клонуо. Из испита дознају се по „Видовдану“ ове појединости тог грознога дела.

Маја 29. по подне одређена четири убице бејашу се већ искупили у кошутњак на месту, где кнез обично излажаше ради проходања; сви су били наоружани с једним револвером и ханџаром, које им је на ту целъ набавио Павле Радовановић, само је Коста Радовановић место ханџара имао свој велики нож солдачки.

Од поменутих убица тројица су ишчекивали кнеза око места, где је убиство учињено, т. ј. Лазар Марић, Коста Радовановић и Станоје Рогић, а Ђорђе Радовановић изаслат је мало напред да пази на долазак кнежев и донесе им о томе глас, па после да стане у часту подаље од њих од куд кнез долази, те да оружјем не дадне гласнику вратити се натраг док они не убију кнеза.

Пред вече око 6 сах. кнез Михајило оде у Топчидер и управо у кошутњак, где су на скоро за њим дошле и његова стрина г-ђа Томанија Јевр. Обреновићка, братучеда г-ђа Анка Константиновићка, кћи г-ђе Томаније, и њена ћерка г-ђица Каторина. С овом родбином својом упути се право к обичном месту, где га зликовци очекиваху, не имајући у пратњи својој никога више до једног ађутанта г. капетана Светозара Гарашанина и једног послу-

житеља Миту Тимарчевића. Кнез иђаше напред с г-ђицом Катарином. Мало за њима ишла је г-ђа Анка, за овом на двадестину корака г-ђа Томанија, коју са старости њене вођаше под руку ађутант г. Гарашанин. А послужитељ Мита беше иза њих заостао још за десетину корака.

На глас Ђорђа Радовановића да кнез иде к њима, она су тројица, Марић, Рогић и Коста Радовановић, ишли стазом полако па сусрет кнезу, а Ђорђе је стао напред у часту, као што је распоређено. Како су угледали кнеза на близу, стадоше одмах покрај стазе Рогић и Марић с једне а Коста Радовановић с друге стране мало напред; па дочекавши кнеза у своју средину поздраве га, по тек што их је он отпоздравио, а одмах на првом кораку опали нањ револвер први Коста Радовановић а за њим и Марић и Рогић, који једаред а који дваред. Од тих пушака кнез је пао мртав на место посрћући на колена. Али убици Кости Радовановићу — овој хијени у облику човечијем — то не беше доста, већ и оним великим ножем својим удари оштримице кнеза по глави остраг баш при падању. (У публици жагор, чују се гласи: звер! звер!) Сам зликовац казује: „Посрнуо беше кнез од пушака да падне као нички на једну страну, па кад га ја ударих ножем по глави, преврте се на леђа и више не маче.“ Па ни то овом зликовцу не беше доста, него истим ножем нагрди кнеза и по лицу ударивши га сечемце и туда на неколико места. Чим су припуцали на кнеза, Рогић се окрепуо на ађутанта Гарашанина, који је био потегао за сабљу да брани кнеза, па и на њега опали револвер дваред и рани га у руку, од чега рањени, онесвести се: али се брзо освешћен дигао а убице су већ умукли били. Кад је зликовац Коста почео сећи мртва кнеза, налетела је г-ђа Анка на њега и на Марића, а у тај мах Марић опали и на њу револвер и убије је на месту.

Кад се ово ужасно позорје свршило, убице одмах побегну у часту, а Ђорђе Радовановић и даље вијаше с револвером г-ђицу Катариноу и служитеља Миту, који су побегли били у часту, чим се на кнеза припуцало, па пуцајући на њих ранио их је опасно, као што лекарска уверења о томе сведоче. Тако сама је г-ђа Томанија одмах при првом нападу срећно умукла од ових зликоваца и прва огласила да су кнез и њена кћи убијени.

По начињеном плану Павле је Радовановић имао с извесна места на вису више заточеничке куће у Топчидеру пазити кад кнез оде у кошутњак, па одатле дурбином изгледати на знак, који би му један од убица, имено брат његов Ђорђе дао из кошутњака да је кнез убијен, па одмах за тим да дође у Београд, те нареди да се и остало чини што треба за преврат, као што је то већ напред речено. И он је доиста отишао на својим колима у Топчидер на време, па док кнез још не беше тамо дошао, задржавао се с братом Љубомиром у заточеничкој кући, а чим је с прозора угледао кнеза где оде у кошутњак, одмах су обојица, и он и брат Љубомир, изашли на означено место и дурбином изгледали на знак да је убиство учињено. Али се по Топчидеру пре разнесе глас да је кнез убијен него што је њему ишчекивани знак показан. На разнесени глас о убијству он истина одмах на својим колима нагло дојури у Београд, где су га остале присталице ишчекивали спремни, изузимајући једног Тадића, који је само тог дана одсуствовао оданде због својих домаћих послова. Но предузетим мерама од стране власти, које је већ јављено било да је кнез убијен, спречи се даља њихова злочина радња, те одмах сви као на леглу бише похватани, и тим начином не могаху ни оно предузеће за преврат и промену владалачке династије извршити.

— Њ. В. цар бавећи се у Прагу, позвао је на обед и Ригера, Палацкога и грофа Клам-Мартиница, с којима се после обеда дуго разговарао.

— У пештанском сабору предложио је министар Етвеш у седници од 7. о. м. санкционирани закон о алфелдско-речкој жељезници, а Вујановић је извештавао о бродаретвеном уговору с Инглеском, и о преосталом делу § 9. односећег се на порез на со, који је управљен на траг одбору. За тим је настављена расправа у главној дебати о порезу на дуван. Бетлен предлаже, да се одреди одбор, који ће изрећи своје мњење о времену и начину, кад би се имао докинути монопол на дудухан. Финанциминистар подупире тај предлог. После дуге дебате предлог се одбора одбацује, а Бегленов се прима.

— Изашли су финансијски закони, што их је израдио рајхсрат

и који су 8. Јуна добили царску санкцију. Рајхсрат је имао 12. Јуна последњу седницу, па је сада до јесени одгођен.

— Принц Наполеон бавећи се у Пешти, трудио се да упозна, како стоје ствари, те је позвао к себи неке чланове крајње левице, па и Хрвате Хеленбаха и грофа Јанковића, који се баве у Пешти. С њима се разговарао преко по сахата, и обавестио се о одношајима Хрватске, Далмације, особито војене крајине. Напоследку обећа принц, да ће доћи и у Загреб, ако се буде из Цариграда преко Трета враћао.

— Из Букурешта телеграфишу 12. о. м. да је радионица арсенала експлодирала. Осам људи остало је на месту мртвих, а рањено је до тридесет. Та несрећа, која је оружницу бацила у ваздух зацело је са несмотрности раденика произишла.

— Краљ пруски приспео је у Хановер и врло је љубазно дочекан. На поздрав месне власти овако је одговорио: „Ја неосуђујем ваше осећање за пређашњим одношајима. Али што срце и кућу поштује, мора у срцу и у кући остати. Иначе излазите мени и мојој влади на супрот и принуђавате ме да радим према томе. Верујте ми, ја сам уверен, да идемо сретној будућности.“ — Краљ је пруски затворио сабор сједињених немачких држава беседом, о којој се француски листови изражавају, да је мирољубива.

— Кандиоти се опет побише с Турцима 16. Маја. О томе боју зна се оволико: Устаници добише из сев. Америке неке „паклене машине“, па их разместише на више страна. У јутру у 7 сахата нападну на турску војску близу Хераклиона. Турака је било 3000 и имали су топове, па и турска фрегата потпомагала их је својом пуцњавом. Турци хтедоше да покрену Крићане из њихових бусија. Но Крићани се јуначки држаху неколико сахата, после се повукоше и то тако, како ће Турци цагазити на оне машине. Прва се распукне и баца неколико Турака у ваздух и многе рани. Док се чуо знак, да се повлаче, дотле се распршти и друга и побије многе Турке, а остали се разбегну, мртви од страха. Турци и досада немогоше надбити Крићане, а сад ће са свим клонуте, кад видеше и те „паклене машине.“

ТРГОВИНА И ОБРТНОСТ.

У Бечу, 15. Маја. (Телегр.) Шеница у Буру: банатска 87 88-фунтаска 5.50, 88¹-фунтаска 5.70; 87 89-фунтаска 5.40 за готово; 88 89-фунтаска 5.83¹; тиска 88 89-фунтаска 5.83¹. — Аустријска раж 80-фунтаска 3.95 4 фор. — Зоб (тразито) 45-фунтаска 1.75, 50-фунтаска 2.04. — Промет у шеници 25.000 мерова.

Стање воде Саве.

Код Земуна:

У Петак 14. Јунија: 12 ст. 0 пал. над нулом. Суво.
„ Суботу 15. Јунија: 11 ст. 5 пал. над нулом. Суво.
„ Недељу 16. Јунија: 11 ст. 0 пал. над нулом. Суво.

Код Митровице:

У Петак 14. Јунија: 6 ст. 10 пал. над нулом. Суво.
„ Суботу 15. Јунија: 6 ст. 8 пал. над нулом. Кишов.
„ Недељу 16. Јунија: 6 ст. 6 пал. над нулом. Суво.

Код Сиска:

У Петак 14. Јунија: на равнијој тоци. Суво.
„ Суботу 15. Јунија: 1 ст. 0 пал. под нулом. Суво.
„ Недељу 16. Јунија: 4 пал. под нулом. Суво.

Земун. Извештај обрта Земунске штедионице мес. Јуна 1868. п. р.

А. Новчана радња.

Примање.

Пређашња готовина благајне . . .	ф.	6301.93
Разни улози	„	17765.—
Уплаћени зајмови	„	6.—
Камате од зајмова	„	88.21
Ескомт. менице	„	800.—
Камате од ескомт меница	„	101.87
Уплаћени зајмови на залог дати	„	345.—
Камате од зајма на залог	„	1.65
Доходак од штампарских ствари	„	7.30
Провизија и цисарина	„	69.64
Непосредна штемпларина	„	—15
Уплата 4. рате основног фонда	„	5000.—

Свега ф. 31986.75

Давање.

На уложнице повраћено	ф.	3510.—
Камате од уложени капитала	„	44.58
Дати зајмови	„	3986.—
Ескомт менице	„	9411.37
Дати зајмови на залог	„	107.—
Плата званичницима	„	116.67
Разни трошкови завода	„	5.50
За набавку ствари	„	11.—
Непосредна штемпларина	„	4.—
Готовина благајне	„	14790.63

Свега ф. 31986.75

Б. Радња с документама.

Примање, Давање.

А. приватне обвезнице ф. 9386.—	—
Б. „ „ „ 2850.—	—
Ескомт. менице „ 9411.37	2300.—
Залози „ 51.45	800.—

Земун. За недељу дана прошле су Савоуштем ове теретне просте лађе:

Лађа г. Шацдора Вучковића са 6000 вагана кукуруза за Сисак. Лађа г. Николе Лучића из Бенкерца са 4200 вагана кукуруза и 2500 зоби за Сисак. Лађа г. Игњата Радушића са 6000 вагана кукуруза за Сисак. Лађа Ђорђа Николића из Панчева са 6700 вагана кукуруза за Сисак. Лађа Крика и Брајгера на Сегедина са 2900 центи соли за Београд.

— Наредбом земунског мајистрата држаће се 1. Јулија о. г. у 9 сахата пре подне лиценција од аренде на три године: 1. класе еитне стоке, 2. рибаков, 3. од цијавице, 4. од хватона и 5. 200 ланаца општиневог цустаре.

— Карловачки мајистрат даје на знање, да ће тамо 27. Јунија пре подне бити дражбе ради подизања једне леденице и других грађарских послова, који окупа износи 1153 фор. 55 нов. — 23. Јулија пак држаће се код истог мајистрата дражба варошких аренда.

— Панчевачки мајистрат даје својом наредбом на знање, да ће овогодишњи нетровски вапаш почети 25. а свршиће се 29. Јулија.

Седмични преглед курса на бечкој берзи.

	10.	11.	12.	13.	14.	15.
	Ј у н и ј а					
Дукат цесарски	5.52 ⁵ / ₁₀	5.51 ⁵ / ₁₀	5.52	5.51 ⁵ / ₁₀	5.51 ⁵ / ₁₀	5.52
Сребро	115.65	113.65	113.25	113.—	113.—	113.—
5% металици	57.45	57.50	57.10	57.30	57.50	57.40
Ови с кам. мај—новем.	58.30	58.50	58.40	58.50	58.60	58.50
5% народни зајам	63.40	63.40	63.—	63.—	63.—	63.—
Акције народне банке	716.—	723.—	728.—	726.—	727.—	724.—
„ кред. завода	193.30	193.60	192.40	192.90	192.40	190.90
Ловови 1860. године	84.80	84.80	84.60	84.40	84.10	84.25
Лондон	115.65	115.75	115.75	115.50	115.55	115.60

Број 2097. Одељење II.

ПРОДАЈА ЛИЦИТАЦИЈОМ.

Од стране ц. к. Земунског војн. ком. магистратског суда обзнањује се:

Да се на потраживање екуектора Саве Николића и г. Ђорђа Д. Јовановића заступника српске нове цркве против г. Ђорђа Радовића због неплаћања куповине допушта нова лицитација механе под бројем 185 у Францталу, која је процењена у 1800 фор., и одређује се само један рок и то 20. Јуна о. г. после подне у 3 сахата, и то тако, да ће се на томе једином року и испод процене дати, ако не би било веће понуде.

Који желе купити, нека се реченога дана и сахата у овдашњој магистратској дворани нађу.

Земун, 24. Априла 1868.

Број 2191. Одељење II.

ПРОДАЈА ЛИЦИТАЦИЈОМ.

Од стране магистрата ц. к. војн. комунитета у Земуну обзнањују се:

Да је на потраживање г. др. Сунанчића за Томе Галати синове у Бечу против Димитрија пл. Шпирте ради 18.000 фор. а. вр. заједно с интересом и умереним трошком допуштена јавна лицитација шпиртиних реалитета, процењених на 114.223 фор. 41²/₃ нов. а. вр. ту су куће 166, 175, 178, 179, 752, 173 и празнога кућишна под бројем 226 у вароши, кућа број 175, кућиште број 253 254 горњој вароши, фабрика свилара број 485, купатило и механа у кући под бројем 486, кућа у башти број 488, у горњ. вароши заједно са 119 ланаца 780 четвороуголни хватаи њиве, 116 ланаца 640 четвороуголни хватаи ливаде, 2 ланца 1118 четвороуголни хватаи винограда и 3 ланца 407 четвороуголни воћњака и баше за јабуке.

Продаваће се први пут 6 Јуна други пут 5. Јула, трећи пут 9. Августа 1868 увек после подне у 2 сахата, с тим додатком, да ће се тре-

ћи пут и испод процене дати, ако 1. и 2. пут неби за или преко процене продали. О процени, грунтовојници и условима продаје може овде дознати. Који желе купити нека се реченога дана и сахата нађу у овдашњој магистратској дворани.

Земун, 1. Маја 1868.

Abth II. Nr. 2817.

Feilbietungs-Edikt.

Vom Magistrate der k. k. Militär-Communität Semlin wird hiemit bekannt gemacht:

Es sei über Ansuchen des Herrn Advokaten Gampert aus Pancsova contra die Verlassenschaft nach Josef Steinschner puncto 288 fl. C. M. sammt Interessen, und des gegenwärtigen, auf 7 fl. öster. Währ. gemäßigten Kosten, in die executive Feilbietung des gegentheiligen auf 6600 fl. öster. Währ. geschätzten Hauses Nr. 151 der Stadt gewilligt worden, daher behufs Veräußerung dieser Realität ein einziger Termin am 27. Juli 1868 um 3 Uhr Nachmittags festgesetzt.

Kaufstüige wollen sich an obbestimmten Tage und Stunde im hiesigen Rathshaussaale einfinden.

Semlin, am 17. Juni 1868.

Csapka m. p.

Oberlieutenant-Auditor.

Wach m. p.

Major-Bürgermeister.

Објава.

Православно общество Војачко са овим до знања доставља, да је у намери иконостас своје цркве живописати дати, и на то позива академичке живописце, који би желели тога се посла примити, да изволе са потребним сведочбама снабдјевени, на дан лицитације, која ће се 12. Јулија т. г. по римском, у 3 часа по подне држати, у речену общину доћи.

У Војки. 10. Јунија 1868.

Православно общество Војачко.

Пловидба местне лађе до 21. Јула.

Из Земуна у Београд, у 6 и по сахата у јутру.

Из Београда у Земун, у 7 и по сахата у јутру.

Из Земуна у Београд и Панчево, у 7 и по сахата у јутру и у 2 сахата по подне.

Из Панчева у Београд и Земун, у 10 сахата пре, и у 4 и по сахата после подне.

Из Земуна у Београд, у 7 сахата у вече.

Из Београда у Земун, у 7 и по сахата у вече.

РАСПИС.

Православна црквена општина земунска закључила је, да се тороњ свето-николајевске цркве покрије са бакром, и на ту циљ позивају се вештаци, да изволе план за тороњ нацртати и за месец дана овдашњем мајистрату послати. Онај план од тороња, који би се усвојно, наградиће се са пет дуката цесарских. Висина треба да је 5 хватаи, а основна ширина 12 стопа.

У Земуну, 16. Јунија 1868.

Турори свето-николајевске цркве земунске.

Gehör- und Sprach-Kranken,

sowie den an Ohr-Brausen, Saufen, Singen, Klängen und dergleichen Leidenden, wird

Medicinalrath Dr. Schmalz

aus Dresden, welcher seit 38 Jahren mit den fraglichen Krankheiten ausschließlich sich beschäftigt, den 1. Juli in Semlin Rath erteilt, Consultationen von 9—1 Uhr im Hotel „zum Löwen.“

Добра бела вина

карловачка има на продају у Земуну код

Косте П. Петровића.

ПРОДАЈА КОЊА.

У подписаног има два добра теглећа коња тригодишња, ајгири на продају. Који жели да их купи, нека се обрати на мене у Старим Бановцима или на уредништво овога листа.

Петар Мирковић.

Eisverkauf.

Beim Unterzeichneten bekommt man dreimal täglich Eis, nämlich um 8 und 11 Uhr Vormittags, und um 6 Uhr Nachmittags, für Kranke jedoch zu jeder Zeit, auch Nachts.

H. Almoslino.

ПРОДАЈА ЛЕДА.

Код потписаного може се добити леда сваки дан трипута у одређене часова, т. ј. у 8 и 11 сахата пре подне, а у 6 сахата после подне, за болесника пак у свако, оба и поћу.

Х. Алмослино.

Ступање на престо Јелисавете Цесаревне.

(Свршетак.)

Лесток и Воронцов непрестано су се дружили са подофицирима гарде, а највише са официрима преображенске регименте и сваки дан су их честили и појили лепим пићем. А кад се угреју, онда изваде из шпага слику Петра Феодоровића, нећака Јелисаветиног и љубе га. Петар је био веома налик на Петра великог, ког су војници као свога оца љубили, а многи су од њих под њим још и служили. И гардисте заволеше Петра Феодоровића Јелисаветиног.

Тако је исто радила и цесаревна Јелисавета. Од тога часа врло се често показивала по улицама било на колима, било на коњу. Но најрадије је јакхала, јер тада је поштоваху и дивили се јој се људи. Свакога је у путу љубазно поздрављала, шта више с многима је и стала и пустила се у разговор, особито, ако су војници из гарде. Многе је знала и по имену, па ни то није пропустила, да употреби. Таким начином задобила је љубав гарде, а који међу њима ожењени беху, они је још и зваше, да им крсти дете. И она се увек тога примила, често је и сама на крштење дошла, и богато новорођенче обдарила. Често је частила старе официре и подофицире у једној кући, коју је близу преображенске касарне имала, и то све преко Лестока и Воронцова, и кадгод и сама дошла ноћу у друштво њихово и мало поседила. Таким понашањем наравно да је задобила неограничену љубав гарде, а особито преображенске и сви је називаху „матером војске,“ као што су Петра великог звали „оцем војске.“

Тако је радила Јелисавета, и тим постане војска и сво грађанство петроградско одушевљено за њу. Ана Карловна није међу тим ништа радила, да би је народ заволео. Напротив радила је, тако да је све више непријатеља задобијала. Ни зашто се није старало. По цео дан затвори се у своје одаје и ту проћерета са својим љубимцем грофом Линаром и са својом пријатељицом Јулијаном, и дотле је дотерала, да су је њих двоје имали са свим у својој власти.

Наравно, да су тиме све друге и мање и веће личности у двору изгубиле сваку важност, ал' највише принц брауншвајгски, муж анин. То је већ сваки знао, да он није ништа вредио код ње, шта више, да га није ни пуштала у своје друштво. Та-

кво понижење хтела је она доцијије тиме изгладити, што га је изабрала за савладаоца. Но отуда се породи друго зло. Како је то учинила, одмах се начине у двору две партаје. Једна је држала с Аном Карловном и вођ те партаје беше вицекањцлер Головкин а друга је држала са принцом, њезиним мужем, и на челу те партаје беше гроф Остерман. Једном речју, од како мораде Миних отступити, наступио је у двору раздор и неред и нека млитавост, јер Ана није ни зашто марила, осим за уживање и насладе своје. Па поред тога била је још и тако лакоумна, да никако није хтела веровати добромисленицима својима, кад је опомињашу на чудно понашање цесаревне Јелисавете.

Тако прође и лето и јесен 1741. г. са свим мирно и тихо. Пак у почетку Новембра поче се нешто петроградски свет будити из свога сна. На име чуло се, да љубимац анин гроф Линар одлази у Варшаву, али не зато, што би он пао код владарке у немилост, него је отишао, да уреди са својим имањем, јер ће ступити са свим у службу код Ане и заузеће место, са којег је негда силни Бирон владао. Још му је Ана и своју пријатељицу Јулију за жену обећала и одмах по повратку његовом 10. Јуна 1742 биће сватови.

Четрнаест дана се само о томе говорило у Петрограду. Но на један пут дође друга новост. Велики канцлер Черкоски оптужен је од грофа Левенволда, јер шурује са Шведцима, који се баш бунише због смрти свога официра Сиклера. Неки говораху, да је Черкоски ухваћен и у Петрограду уапшен. Из почетка нехтеде нико веровати, а после све више говорише, да ће се над Черкоским обновити грозна судбина долгоручких. Тога месеца кипиле су новости. Јер тек што се поуздано знало, да је уапшен, опет пуче глас, да је пуштен. Шта више, не само да неће бити онога крвавог призора, него ће се све то претворити у велику свечаност и весеље, јер његова нећака Ана Скаронска полази за младога грофа Левенволда. Тако се говорило, али поуздано небеше ништа.

Но још мало па ће сваки прогледати.

24. Новембра дође зором гроф Левенволде код великог канцлера Остермана и затече га још у кревету.

— Но, драги грофе, дочека га Остерман, сада сте постигли жељу своју. Најлепша и најбогатија девојка у Русији паде вашем сину у део.

— Хе, и јесам и нисам постигао жељу своју. Зар не знате, да је владарка одложила сватове до 10. Јануара. Она хоће, да у један дан буду сватови и грофа Линара и мога сина. Но оставимо се сада тога. Дошао сам много важнијим послом. Знате ли кућу цесаревне Јелисавете поред касарне преображенске гарде? Чини ми се, да је она то узела само зато, да би могла са гардом...

Вицекањцлер гроф Головкин уђе и одмах с врата повиче:

— Добро, те сам вас обојицу овде нашао. Сада ваља да се сложимо, јер нам опасност грози. Цесаревна Јелисавета троши силан новац, и незна се одкуда је и грамзи за популарношћу. Ваља на њу пазити, јер она ће збацити Ану и сама ће сести на престо. Онда су и наше столице у опасности. Ја сам наредио стражу, која ће пазити на цесаревну, кад долази у касарну. И — ноћас је била!

Остерман се упрепасти.

— Јест, прихвати Левенволде, е тога сам баш и дошао, да вам то јавим. Мој син видео ју је, и чуо је како су војници пили у здравље најпре царици Јелисавети, па онда Петру Феодоровићу, престолонаследнику. То је велеиздајство.

— Јест, и ваља распустити гарду, официре послати све у Сибир, рече Головкин.

— Не, тиме би се војска побунила, него треба уапсити Лестока и Воронцова, који то све раде, прихвати Остерман.

— Ни то неиде, јер је Лесток у љубави са Аурором, сестром свемогуће Јулије, пријатељице Анине, па ће га она онет спасти. Него како би било да их потајно похватамо.

На то пристају сви и Левенволде се прими да то изврши до зоре, када ће их одмах и испитивати.

— Докажемо ли кривицу Јелисаветину, како ћемо каштигу за њу предложити владарки Ани? Затвор, прогнанство или смрт?

Ни једно од тога трога, јер смрћу њезином побунили би народ, тавница ће се и отвори, а прогонство може и престати. Ја предлагем — манастир. То је готова смрт, а завети тога чина немогу се разрешити.

Сви присташе на то. Но у часу кад хтедоше поћи, скочи неки послужитељ иза врата и прогунђа: Аха, баш лепих новости моме господину, францускоме посланику и пријатељу цесаревне Јелисавете. Он није баш циција, могу се надати лепоме ћару. Штета само, што ми служба недопушта и пред вече да изиђем.

То је било 24. Новембра у јутру. После подне облачила је верна Мавра цесаревну Јелисавету у њезином двору. Воронцов и непријављен улети на један пут сав усплахирен и рече цесаревној:

— Госпођо, ако још и сада пропустити, све је пропаало!

— Шта је? Шта си дознао?

— Моја Анка Скарвонска затворена је у двору ђенералице Ушакове и гоне је, да пође за Левенволда, па ће јој пустити оца из тамнице. И она ће учинити то само да оца спасе. Жртвоваће се. Владарка Ана је пристала на то, и одредила је да буду сватови 10. Јануара.

— Е, онда се не брини ништа; само кад није пре. Ја ћу се шестога прогласити за царицу.

— Јест, само кад би ми дотле слободни били, зачује се изненада Лестоков глас.

— Ха, Лесток! шта ће то рећи?

— Рећи ће, да смо сви изгубљени, ако толико усчекамо. Прво, гроф Головкин наговорио је Ану, да се на нову годину зацари, и тако онда у случају смрти малог Ивана, остаје престо само на ивановом племену. Друго, са свију страна слетели су Ану, да је увере о твоме непријатељству, и да си ти змија, коју она у недрима храни.

— Добро, ни часа нећу пропустити; одмах ћемо приступити послу, хоћу само да се уверим од саме Ане, је ли тако.

Тако рече и оде у двор Ани. Показиваше се весела, а тако и Ана. После једнога сахата добије писмо, и на њему назначено „врло хитно.“ Писмо беше од грофа Остермана. Кад га је Ана читала, мењала се у лицу, са кога јој се бол и гњев могаше читати. Цесаревна је мотрила на њу и по лицу је познала, да је нешто важно у писму. На скоро устане Ана и оде у своје одаје, јер јој се нешто, рече, позлило. После неколико тренутака дође Јулија, која је владарку пратила и рече Јелисавети, да је Ана зове. Јелисавета пребледи. Кад је ушла у собу, затече Ану, где опет држи у руци оно писмо.

Ана ју дуго гледаше, па онда јој пружи писмо и рече: „Узми и читај!“

Јелисавета узме писмо и прочита га. И колико се трудила да прикрије своју унутрашњост, опет се мењала у лицу и дрхтала је телом. Но брзо се надвладала и рече:

— Непријатељи моји хоће пропасти моју и гроф Остерман....

— Знаш, ушадне Ана, гроф ти је стари непријатељ и он то чини из

злобе, али ја имам опомена и с више других страна.

— Ох! викне цесаревна и проли сузе потоком, дакле такво се неповерење увукло у твоју благородну душу?...

Од тешкога јецања немогаше више говорити. То је јако узбудило Ану Карловну. И она је плакала. На поласку се загрлише и измирише, и из срца Анина изчезну свака слутња. Каква је то страшна обмана морала бити за Ану, кад је после седам сахата стајала ухваћена пред Јелисаветом.

Јелисавета се необично рано вратила у свој двор; одмах после седам сахата. Сада се одважила, да изврши своју намеру и заповеди својој Маври, да јој зовне Лестока и Воронцова. Јест, али њих небеше дома. Чекала је и чекала, нерпење је морило, али њих никако.

Међутим уведе послужитељ пред Јелисавету неког човека. Беше са свим умотан и лица покривена. Кад је збацио са себе те хаљине позна Јелисавета — француског посланика.

— Извинићете што сам овако дошао. Околности су такве. Него зовните Лестока и Воронцова, и они морају овде бити јер имам врло важну ствар.

— Њих нема, и сама сам их тражила.

— Е, онда су пали у замке непријатељске. Журио сам се и опет сам се задоцнио.

У исти мах зачује се неки жагор на пољу. Мавра истрчи и одмах за тим уђе унутра са — Воронцовом и Лестоком. Беху одрпани, а Воронцову је цурила још и крв низ чело.

— Света мајко касанека! повиче Јелисавета. Шта сте радили? Као да сте у боју били?

— Погодили сте, одговори Лесток, и зацело би главом платили, да Воронцов неимађаше мача, с којим се јуначки бранио. Пре сахат и по донесе неки непознати Михајилу Воронцову писмо од Анке Сковранске, у којем га моли, да је избави из затвора. Михајило позове мене и тако заједно пођемо за странцем. Кад смо дошли близу двору, рече нам, да мало причекамо, док он види, имали кога. Но тек што је отворио врата, шест војника искоче и оиколе нас. Ми брзо потегнемо сабље и бој се отпочне. Михајило се јуначки борио. Одмах на први удар оборио је двојицу. Најтеже је ишло с једним, који је имао образину на лицу. Но и он паде и у њему познадосмо младога грофа Левенволда. Него сад пусти,

да привежем Михајилу рану. јер многа крв одтиче.

Француски посланик приповеди, шта се јутрос договарало код Остермана и тиме разјасни тај догађај, јер Воронцов и Лесток држаху, да је то само суревњивост младога Левенволда била.

Кад је још и то Јелисавета чула, одважно проговори: „Хоћу радити!“ И пружи обадве руке Воронцову и Лестоку. „Будите ми, што је Миних Ани Карловној био, и Бог ће благословити посао наш.

— Хоћемо! викну обојица. „И ти си до зоре царица, или ми не ћемо бити међ живима!“

Тако рекоше и одоше са француским послаником његовом двору, а одатле са пуним џеповима дуката у касарну преображенске гарде и частише војнике и договорише се са неким главнијим подофицирима.

Наступила ноћ између 24. и 25. Новембра. Мртва тишина овлада Петроградом.

Четврт сахата после поноћи извезла се Јелисавета из двора пут касарне. На грудима се јој се блисташе велики крет реда св. Катарине. Уз њу беху Лесток и Воронцов. Уђе међ одушевљене војнике, ступи на среду и рече им: „Децо, ви знате чија сам ја ћерка! Помозите ми, да дођем до свога права!“

Само толико рече и војници опет плапуше у највећем одушевљењу. И један поручик устане и рече: „Мајко наша, ми смо свагда готови за тебе и побићемо све непријатеље твоје. Живела царица Јелисавета!“

— Живела царица Јелисавета! Смрт свима непријатељима њезиним! повичу сви из грла и потрзају сабље.

И сада се ставише Лесток и Воронцов на чело војсци. Воронцов узде сто момака и оде да с њима похвата четири најописенија непријатеља: грофа Остермана, Головкина, Левенволда и Миниха. И заиста, све их похвата и уапси.

Лесток оде са триста момака у зимски дворац. Ту похвата и обезоружа страже, за тим придобије сву војску и ухвати у кревету владарку Ану Карловну и њезинога сина, малог Ивана. Ухватише и њезина мужа, принца брауншвајгског и све их одведоше у Јелисаветин двор и ту их затворише. После поапсише још и неке незнатније личности.

У јутру рано стајаше пред Јелисаветиним двором упарађена војска и клицаше: „Живела царица Јелисавета!“ Великаши, све староруска имена, поклонили се својој царици, као јединој законитој наследници Пе-

тра великог. За Ану и њезиног сина Ивана нико неподиге гласа. Сутра дан на све стране света обзнањена је промена на рускоме престолу. И царица Јелисавета пресели се из свога у зимски дворца.

Тако се завршила та дворска револуција, којом се Јелисавета Петровна попела на престо руски, и владала је 20 година са свим мирно. Ана Карловна е целом породицом дошла је на вечиту робију, а стари министри у Сибир. Једини је Миних преживео Јелисавету, и био је од њезиног наследника Петра III. у старо достојанство постављен. Преображенској гарди даровала је Јелисавета племство и узела ју је за своју телесну стражу. Лестоку је такођер дала племство и поставила га је председником медицинског колегијума и тајним саветником. Но најдаље је дотерао Михајило Воронцов. Одмах га је царица Јелисавета поставила министром, а мало доцније вицеканцлером, па онда грофом и великим канцлером. Но на врху среће био је тек онда, кад је добио руку лепе Ане Скавронске. Одмах како се Јелисавета зацарила и он се венчао најлепшом и најбогатијом девојком у Русији. Петроград још није донде видео лепших ни сретнијих младенаца.

Превео С. П.

● навикама.

Смешно је све оно, чему се ради задовољства и забаве у дугоме времену страсно одамо, и све оне навике, које и нехотице показујемо у говору, у понашању, у обичајима у одећу и т. д. Но те навике су често и штетне по онога, чије су, и само се за младости може човек од њих одучити, а у старости мора само слећи с раменима, па рећи: тако сам научио!

Но морамо и то рећи, да само човек ограничен и неосетљив нема ништа, што воле. Познато је, да неки нешто воле. Видео сам једну слику, где се различно волење представља, слику, која показује, шта ко воле. На слици је нацртан стар и сед муж, где је на крило своје врло младе жене спустио главу, па снава. Њезин приличнији љубазник млад и леп, дошао, па се љуби с њом. Љубазнику украде неко шегртче мараму из цена, а шегрту опет дохвати нека псина месо из корпе. Мајстор заврши радњу тиме, што је

поменао своје незграпне прстиће у разбарушену косу свога шегрта. Ето тако, сваки има по нешто, што воле. Та слика нема никакве вештачке вредности, али представља истину и ја сам је запамтио.

Има по неких израза у говору, који су уобичајени и који се врло често чују, па и од самих изображених људи, који тим изразом са свим противурече ономе, што говоре. С тога су смешни и често показују ти изрази какав је карактер онога, који их говори. Тако на пример човек лукав и подмукли врло радо и често говори: „да ти истину кажем!“ или: „ја волем слободно и свакоме у брк да говорим!“ Ласкави људи и који хоће да се удворе, сваки час кажу: „знате, нећу да вам ласкам!“ Непопштени највише о поштењу говоре, па има и једна пословица, што каже, да поштење најдуже траје. Добро је један приметио, да за то дуго траје, што се слабо употребљава, и „нештрапацира“ се много. Лажљивци се непрестано куну: „Бога ми!“ или: „Убио ме бог ако ти не кажем истину!“ или: „тако ми светога овог или оног!“ Хвалина кад хоће себе да похвали, увек ће рећи: „нећу да се хвалим, али —.“ Има људи, који вас ваздан чaste са: брате! и пријатељу! а овамо вам је највећи небрат и непријатељ. Има људи којима је непрестано у усти народ и народност, а овамо су највећи себичњаци и подлаци. Има људи који непрекидно говоре тамо, где би могли и ћутати, а ћуте тамо, где би требало да говоре. Осим тога има људи, што понеке речи скоро уз сваку десету употребљују. „Каже“ „каже“, то је већ најобичније. Познајем једнога, који никада не доконча, кад што говори, него увек прекине с речима: „и то тако!“

Но ни те навике нису увек једнаке. Неки официр пруски уобичајио је реч: „нема помоћи!“ Краљ га чује, и да му велику новчану помоћ. Други један чиновник уобичајио је опет рећи: „ћутите!“ Његов претпостављени прими то за увреду и казни га.

Један професор врло је често говорио: „једно или друго, друкчије није!“ Један пут му беху ђаци врло немирни и он се продере на њих: „какво је то понашање? Мислите ли ви, да сам ја ваша будала или магарац?“ но на један пут му излете и његове уобичајене речи! „једно или друго, друкчије није!“

Многи људи имају рђаву навику да се забораве где су и у каквом друштву. Кант је један пут у сред женскога друштва зевнуо: „аааа ха ха... ала ми је дуго време!“ Леп комплимент.

Неки краљ окретајући покидао је сва дугмета ономе, скиме се разговарао. Цар Карло IV. никад није мировао с руком, па и онда, кад пусти кога на аудијенцију сецкао је ма какво дрво. Но то је свакако бољи обичај, него што је Наполеон имао, да свакога за уво ухвати. Има много људи, што немирују с рукама. Или пуцкају с претима, или добују по астаљу а неки и по челу и чешкају се иза ува и ваздан трепћу. То раде обично онда кад много мисле.

Кад човек иде, мора махати рукама. Али неки се тако бацакају с њима у ходу да нисте сигурни, кад прођете мимо таквих, да вас неће ударити. Па онда има људи, који целим телом, и рукама и ногама коментирају оно, што говоре. Ја сам знао једнога богослова, који је приликом неке свечаности у цркви беседио, па како је стао на амвон, одмах му се ноге узнемирише и стадоше играти, као оно девојци, кад чује музику.

По одкуда све то? Од туда, што човек нема ни душу ни тело у својој власти, него обојима даје расположење израза. Комичним покретима дух се успава, као дете љубљњем. Свака једностраност успављује. С тога су можда неки и усвојили то, да се грде са сваким, али да се опет помире, и то зато, да би се опет могли свадити. Траже промену.

Таквим различним навикама може се човек слатко насмејати. Има лепих, које се морају допасти човеку, има и смешних, а има и ружних, на које се неможеш смејати. Но то долази од различности укуса и допадања. Некима је људима доста, ако својим навикама задовоље сами себе. До света им није стало. А бога ми, кад би хтео казати, је ли то боље, или је боље месити а не намесити целога свету колача, морао бих се мало замислити. Што је једнима право, другима није. Овако, кад човек што жели само за себе, он не може у исти мах и нежелити, не може дакле имати непријатеља својој тежњи.

На послетку, давно је речено: сваки има свој „густ.“ О томе се не треба препирати.

По Демокриту. С. П.